

ویتگنشتاین: دیدگاهی دینی؟

نوشته نورمن ملگم
با مقاله‌ای انتقادی از:
پتروینچ

ترجمه محمد هادی طلعتی

Malcom, Norman

ملکم، نورمن، ۱۹۱۱ - ۱۹۹۰ م.

ویتگنشتاین: دیدگاهی دینی / نورمن ملک؛ مترجم محمد هادی طلعتی. - قم: دانشگاه

مفید، ۱۳۸۳.

۲۵۵ ص. (مجموعه فلسفه دین؛ ۲)

ISBN : 964 - 8092 - 02 - 8 :

۱۸۰۰۰ ریال

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

WITTGENSTEIN: A RELIGIOUS

عنوان اصلی:

POINT OF VIEW?

کتابنامه:

۱. ویتگنشتاین، لودویگ، ۱۸۸۹ - ۱۹۵۱ م. Wittgenstein, Ludwig. ۲. فلسفه دین. الف.

طلعتی، محمد هادی، ۱۳۳۵ - ، مترجم. ب. دانشگاه مفید. ج. عنوان.

۲۱۰/۶۲

م ۹۳ و/ ۳۳۷۷ B

۱۳۸۲

م ۲۹۵۰۳ - ۸۲

کتابخانه ملی ایران

عنوان: ویتگنشتاین: دیدگاهی دینی

مؤلف: نورمن ملک

مترجم: محمد هادی طلعتی

تاریخ نشر: تابستان ۱۳۸۳

نوبت چاپ: اول

چاپ: عمران

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه مفید

شمارگان: ۱۵۰۰ جلد

صفحه آرای: قرائن

شابک: ۸-۰۲-۸۰۹۲-۹۶۴

قیمت: ۱۸۰۰۰ ریال

انتشارات دانشگاه مفید

قم - انتهای ۴۵ متری صدوق، دانشگاه مفید

تلفن: ۲۹۲۵۷۶۱-۲ / نمابر: ۲۹۲۷۳۹۵ / صندوق پستی: ۳۶۱۱-۳۷۱۸۵

E-mail: press@mofidu.ac.ir

فهرست مطالب

مقدمه ناشر	۷
------------------	---

بخش اول: مقدمه مترجم

۴۶ - ۹

۱. زندگی ویتگنشتاین	۱۱
۲. آثار ویتگنشتاین	۱۶
۳. اندیشه‌های فلسفی ویتگنشتاین	۱۷
۳.۱. ویتگنشتاین متقدم	۱۸
۳.۲. ویتگنشتاین متأخر	۲۵
۴. اندیشه دینی ویتگنشتاین	۳۱
۵. درباره کتاب حاضر، ترجمه و نقد آن	۳۶
نقد کتاب ملکم	۴۲
فهرست منابع مترجم	۴۶

بخش دوم: ترجمه کتاب

۲۵۲ - ۴۷

پیش‌گفتار	۴۹
فهرست علائم اختصاری	۵۴
مقدمه	۵۵
فصل اول: انسانی متدین	۶۱
تأملی دیگر در باب مسیحیت	۷۶
فصل دوم: در جست وجوی تبیین	۸۷
قوانین طبیعت	۸۸
تحلیل فلسفی	۹۲
نظریه تصویری «رساله»	۹۴

۱۰۲	تقدیر ساله
۱۰۴	موضوعات بسیط
۱۱۱	فصل سوم: ماهیت زبان
۱۱۷	توجه به اختلافها
۱۲۳	فصل چهارم: سازوکارهای زیر بنایی
۱۳۲	نظر چامسکی در باب «تبیین»
۱۳۷	فصل پنجم: تبیینهای شکست خورده
۱۳۷	گفتار
۱۳۸	اندیشیدن
۱۴۰	سازگاری در قضاوتها
۱۴۵	توافق در واکنشهای آغازین
۱۴۷	اندیشه‌های خاص
۱۴۹	حافظه
۱۵۳	دانستن آنچه انسان در آستانه گفتن آن بود
۱۵۹	چکیده
۱۶۱	فصل ششم: مرز تبیین
۱۷۵	فصل هفتم: چهار مشابهت
۱۸۹	کتاب‌شناسی
۱۹۱	بحثی درباره مقاله ملکم پتروینچ
۱۹۱	چه «مسائلی»؟
۱۹۵	فلسفه ویتگنشتاین از دیدگاه ملکم
۱۹۵	رساله
۱۹۹	چامسکی: زبان و اندیشه در رساله
۲۰۱	تحقیقات فلسفی
۲۱۰	ویتگنشتاین و باور دینی از دیدگاه ملکم
۲۱۴	چهار مشابهت
۲۱۵	دین، فلسفه و تبیین
۲۲۳	معنای حیرت
۲۲۶	یک بیماری
۲۳۰	ایمان و عمل
۲۵۳	نمایه

مقدمه

فلسفه تحلیلی analytical philosophy از مهم‌ترین حوزه‌های فلسفه بریتانیایی در قرن بیستم به شمار می‌آید. دغدغه اصلی این فلسفه، دستیابی به اهداف دیرین فلسفه سنتی و حل مسائل فلسفی از جهت وجودشناختی و معرفت‌شناختی، با توجه به معنای حقیقی زبان و گزاره‌های زبانی است. این فلسفه، تأثیر به‌سزایی در سه گرایش فلسفه معاصر غرب، یعنی پوزیتیویسم منطقی، اتمیسم منطقی راسل و فلسفه تحلیل زبان متعارف، داشته است.

گرایش شدید فلسفه تحلیلی به تحلیل الفاظ و تلاش برای حل گزاره‌های مسأله‌ساز فلسفی، موجب تحویل آن به فلسفه تحلیل زبان شد. در دهه‌های ۱۹۴۰ و ۱۹۵۰ فلسفه تحلیل زبان اوج دوره شکوفایی خود را در دو مرکز بزرگ آکسفورد و کمبریج طی نمود. از مهم‌ترین فیلسوفان این نحله می‌توان برتراند راسل، جان آستین، گیلبرت رایل، پتر استراسون، ج. ای. مور و لودویک ویتگنشتاین را برشمرد. در این میان، آستین در آکسفورد و ویتگنشتاین در کمبریج، از نفوذ ویژه‌ای برخوردار بودند.

ویتگنشتاین، که نظریه پردازان فلسفه تحلیلی و عامل تأثیرگذار بر بسیاری از چهره‌ها و نحله‌های فلسفه غرب است، تحولات فکری گوناگونی را از سر گذراند، که آنها را به دو مرحله مشخص تقسیم کرده‌اند. در دوره اول او در پی یافتن کاربردهای زبان و رابطه زبان و معنی بود. بازتاب اندیشه‌های این دوره را می‌توان در کتاب او با عنوان رساله منطقی - فلسفی دید. او در دوره دوم زندگی فکری خود، که از حدود

سال ۱۹۲۹م شروع شد، بسیاری از دیدگاه‌های نخستین خود را کنار نهاد، و به مسأله زبان از منظری دیگر نگریست. این بار او در پی ابهام‌زدایی از زبان و رفع کژتابی‌های آن بود. کتاب *کاوش‌های منطقی* محصول این مقطع از تلاش‌ها و تأملات فلسفی اوست. ویتگنشتاین هر چند آثار زیادی از خود باقی نگذاشت، ولی در باره او کتاب‌ها و مقالات فراوانی به رشته تحریر درآمد. جنبه‌ای از شخصیت و اندیشه او که مورد کاوش برخی از اندیشمندان قرار گرفت، نگرش او در باره دین، الاهیات و ماوراءالطبیعه بود. بررسی این که جایگاه دین در نظام فکری ویتگنشتاین کجاست و مقصود او از این جمله که «من متدین نیستم؛ اما چاره‌ای ندارم جز آنکه به هر مسأله‌ای از منظر دینی بنگرم» دستمایه نگارش کتاب حاضر، ویتگنشتاین: دیدگاهی دینی، توسط نورمن ملکم شده است. او در این اثر تلاش نموده در حد امکان، چهره‌ای متدین از ویتگنشتاین ارائه نموده و میان دیدگاه‌های فلسفی و دینی وی پیوند برقرار نماید. ملکم، که از ویتگنشتاین پژوهان صاحب‌نام است، با تألیف این کتاب، که آخرین اثر او پیش از مرگش در سال ۱۹۹۱ است، پنجره‌ای نوین به افق اندیشه و شخصیت ویتگنشتاین می‌گشاید. این ویژگی، بعلاوه کمبود منابع فارسی در این زمینه، دانشگاه مفید را به انتشار کتاب حاضر تشویق نمود.

ترجمه این کتاب در قالب پایان‌نامه دوره کارشناسی ارشد توسط جناب آقای محمد هادی طلعتی به خوبی انجام یافته است. از این رو، دانشگاه مفید لازم می‌داند زحمات و پی‌گیری‌های ایشان را اجر نهد. همچنین از جناب حجة الاسلام والمسلمین صادق لاریجانی استاد محترم راهنما و استاد دکتر محمود عبادیان که زحمت مشاوره و نیز ارزیابی این اثر را تحمل نمودند سپاسگزاری و قدردانی می‌نماید. امید آن‌که کوشش‌هایی از این دست بر شور و نشاط جامعه علمی ما افزوده، و ضمن افزایش آگاهی نسبت به سنت فلسفی و فیلسوفان غربی، راه را برای نقد و بررسی و درس‌آموزی از این آثار هموار نماید.